

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 98 groszy. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tem podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-lam. wiersz 15 groszy. Reklamy przed dziełem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska” wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesolowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna z góry. Ogłoszenia płatne natychm. Za redakcję odpow. Władysław Wesolowski, Nowe.

Nr. 10.

Nowe, sobota 8 marca 1930 r.

Rok VII.

Dot. „Behaka” nowa placówka finansowa w Gdańsku.

Ze sfer dobrze poinformowanych otrzymano wiadomość, że na terenie miasta Gdańska od jesieni roku ubiegłego działać zaczęła instytucja p. n. „Behaka” Bau- und Hypothekenkapital-Genossenschaft e. G. m. b. H. Na czele instytucji jako jej założyciel i kierownik stoi niejaki Friedrich Hohberg, który swego czasu posiadał w Bydgoszczy drogerię, która zbankrutowała. Instytucja ta operacje finansowe uskutecznia przez zbieranie funduszy od osób postronnych i następnie rozdzielane pewnej części tych pieniędzy jako pożyczki.

System rozdziału gotówki zastosowany przez Instytucję nie rokuje większych nadziei na jej rozwój. Przeszkodą jest również ta okoliczność, że kierownicy instytucji są mało znani gdańskim kołom finansowym i nie cieszą się wśród nich większym zaufaniem jako ludzie niemający, tembardziej wobec niepowodzeń F. Hohberga na polu kupiectwa.

Sfery zainteresowane podobno powstrzymują się od nawiązywania jakichkolwiek stosunków z tą instytucją do czasu ustalenia jej opinii wśród sfer finansowych. Postępowanie to jest podyktowane rozumną i konieczną ostrożnością kupiecką.

PROGRAM W KINO „HALKA”.

W piątek i sobotę o godzinie 8-mej wieczorem i w niedzielę o godzinie 4 po poł. i 8 wiecz. potężny dramat „LEGENDA WSCHODU” czyli „GROBOWIEC KRÓLOWEJ NILU”. Przepych i życie dalekiego wschodu, marzenia i cuda krajów wschodzącego słońca z bogatym Nadprogramem.

Zabawa miejscowego Sokola.

W ostatnią niedzielę karnawału urządziło miejscowe Tow. Gimn. Sokół na sali p. Borkowskiego swą zimową zabawę z przedstawieniem amatorskim; odegrano: „Gwiazda Syberji”.

Amatorzy z swych zadań wywiązali się bardzo dobrze i mistrzowska swą grą wzruszyli publiczność do łez — to też nie żałowano im oklasków. Zwłaszcza śpiewy solo (p. naucz. Włoch) jako Kazimierza darzone nieustannymi oklaskami. Nad wyraz dobrze oddali swe role pani Jadzia Wroblewska jako Olga, pp. Włoch jako Kazimierz, Poppe jako Major Grawiczyn, Śmielewski jako Książ Anzelm, Karpus jako Generał Tatrów i jako więźniowie pp. Matecki i Stasiewski. Typowych rosyjskich dozorców odwzorowali pp. Pater i Openkowski.

Całość wypadła wprost wspaniale. Inscenizacja i dekoracje w II i IV odsłonie obmyślane i wykonane przez p. naucz. Włocha zasługują na specjalne uznanie.

Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna, gdzie bawiono się ochoczo aż do rana.

Pierwszą tego roczną zabawą Sokola każdemu zostanie długo w miłej pamięci.

Czynne i bierne okręgi finansowe w Polsce.

(Co poszczególne województwa dają państwu i co wzamian otrzymują?)

Dr. Faustyn Rasiński ogłosił w ostatnim zeszycie „Kwartalnika Statystycznego” niezmiernie ciekawe dane dotyczące czynnych i biernych okręgów finansowych w Polsce. Wprawdzie dane te odnoszą się do roku 1926, zawierają one jednak szereg szczegółów, mających poniekąd charakter rewelacji.

Z danych przytoczonych przez dra Rasińskiego wynika, że w szeregu sześciu województw z nadwyżką czynną, na czoło wysuwają się wybitnie uprzemysłowione województwa łódzkie i warszawskie z nadwyżką 109,5 i 106,7 milj. zł., następnie idzie Śląsk z nadwyżką około 50 milj. zł., bardziej zdystansowane wreszcie

jest województwo poznańskie z nadwyżką czynną 33,2 milj. zł. i kieleckie — 27,9 oraz Lublin 2,6 milj. zł. Na głowę ludności daje to 47,98 zł. w Łodzi, 34,54 w Warszawie, 16,64 w Poznaniu, 12,56 na Śląsku, 10,86 w Kielcach i 1,24 w Lublinie.

W szeregu okręgów z nadwyżką bierną Kraków wykazał niedobór 70,8 milj., Lwów z Tarnopolem i Stanisławów — 68,1, Wilno — 45,9, Białystok — 41,9, Brześć — 33,0, Grudziądz 25,1, Nowogródek — 18,8 i Łuck — 1,9 milj. zł.

Najwyższe obciążenie podatkowe wykazuje Warszawa, wynosi ono 149 zł. na głowę, w Poznaniu — 131, w Grudziądzu — 93, w Łodzi — 91, w Krakowie — 70, najniższe liczby posiadają województwa ziem wschodnich: Nowogródek — 24 zł., Brześć — 27, Wilno i Łuck po 38. Najwyższe potrzeby wykazał Grudziądz, mianowicie 119 zł. na mieszkańca. Warszawa — 115 zł., Poznań — 114 złotych Kraków 105, Wilno — 85, najskromiejsze zaś są Kielce — 35 zł., Łuck — 39 zł., Łódź — 43, Lublin — 45 i Nowogródek 46 zł.

Jeżeli z sumy rozochodu lokalnego odsumniemy wydatki na cele ogólnopństwowe, pozostałe sumy dadzą nam wydatki wyłącznie na potrzeby miejscowe województw. Wynoszą one 55,94 zł. za mieszkańca w Poznaniu, 55,08 w Krakowie, 41,88 w Wilnie, 40,21 w Warszawie, 39,75 w Grudziądzu, 38,76 we Lwowie, 26,70 w Białymstoku, w 25,77 w Brześciu, 23,97 w Katowicach, 22,92 w Nowogródku, 22,66 w Łodzi, 21,11 w Lublinie, 19,88 w Kielcach i 18,81 w Łucku. Uderzającym jest fakt, że Kraków i Wilno na ściśle miejscowe potrzeby wydają więcej niż województwo warszawskie wraz ze stolicą państwa, przyczem Kraków pod tym względem znajduje się obok Poznania na najwyższym w państwie poziomie. We własnych dochodach Krakowa znajdują one pokrycie w stosunku 60,1, podczas kiedy Lwów podniósł to pokrycie do 74,3 proc.

Dr. Rasiński zwraca m. in. uwagę na następujący fakt. Podczas gdy koszty utrzymania sądownictwa w Krakowie wynoszą 5 zł. na mieszkańca, dochody zaś sądowe dają tam 0,36 zł. czyli koszt netto wynosi 4,64, we Lwowie mamy 3,47 mniej 0,27 netto 3,20, przeciętnie w Małopolsce 3,88 mniej 0,30 netto 3,58 zł., natomiast w Wielkopolsce sądownictwo kosztuje 3,32 mniej 3,02 netto 0,30, zaś w b. Kongresówce — 2,90 mniej 1,82 netto 1-08. Naogół dostrzegamy daleko sięgające różnice w poszczególnych województwach.

Jeśli chodzi o dochody skarbowe, ostatecznie obliczone, to na czoło wysuwa się Warszawa, gdzie dochód skarbowy na głowę wynosi 67,21 zł. i Poznań — 55,71, za niemi idzie Łódź — 41,45, Grudziądz 34,50, Kraków — 30,68, Katowice, Lwów, Lublin i Kielce około 20 zł., Białystok, Wilno i Łuck około 15 zł., wreszcie Brześć i Nowogródek około 9 zł. Koszty skarbowe najwyższe wykazał Grudziądz — 3,89 zł. i Poznań — 3,47 zł., Kraków — 2,92, Warszawa — 2,70, Lwów — 2,55, Białystok — 1,95, Wilno — 1,89, Łódź 1,84, Lublin — 1,53, dalej Brześć — 1,44, Kielce — 1,38, Łuck — 1,24, Nowogródek — 0,89 i Katowice 0,40. W tem miejscu należy stwierdzić inną anomalję; województwa o niskich dochodach wyróżniają się wysokimi kosztami skarbowymi np. Wilno, Lwów i Białystok. Pobór jednej złotówki przez Skarb kosztuje w Warszawie 4,0 grosze, w Łodzi — 4,4 groszy, w Poznaniu — 6,2, w Kielcach

— 6,8 w Łucku, — 7,8. w Lublinie — 8,0, w Krakowie — 9,5, w Nowogródku — 10,6, we Lwowie — 11,2, w Grudziądzu — 11,3, w Wilnie — 12,1, w Białymstoku — 12,9, w Brześciu 15,1 groszy.

W kilku słowach stosunki wyżej nakreślone dadzą się zająć w następujący sposób: okręg przemysłowy b. Kongresówki na najwyższe dochody lokalne, z nich zaledwie połowę wydaje na własne potrzeby, drugą zaś oddaje na potrzeby dzielnic innych, jest zatem rzetelnym poborcą podatków, obciążających jego wytwórczość przemysłową. Wielkopolska i Pomorze zbierają niewiele mniej niż okręg poprzedni, wydają jednak prawie wszystko na własne cele, dla innych dzielnic ustępując zaledwie dziesiątą część swych dochodów. Województwa południowe mają potrzeby znacznie wyższe niż inne dzielnice, dorównując prawie Wielkopolsce i Pomorzu, pokrywają je jednak tylko w 2/3 własnymi dochodami. Wreszcie województwa wschodnie przy wysokich potrzebach, dorównujących potrzebom dzielnicy przemysłowej b. Kongresówki, opłacają je z dochodów własnych tylko w połowie.

M. G.

Bank międzynarodowy jako narzędzie stabilizacji stosunków gospodarczych.

Plan Younga przewiduje, jak wiadomo, zorganizowanie instytucji finansowej pod nazwą „Bank dla międzynarodowych splat”. Mamy tu zatem do czynienia z pierwszym w historii międzynarodowym bankiem.

Idea takiego banku zrodziła się po wojnie światowej, a jej autorem był niejaki Heyman, który w roku 1922 opublikował książkę w języku niemieckim p. t. „Die Völkerbank”. Obecnie na łamach czasopisma „Nord und Süd” niemieckiego organu, poświęconego międzynarodowej współpracy, opowiada autor o dziejach swego projektu, który był swego czasu mocno popierany przez Walthera Rathenaua. Pomysł do tego projektu zaczerpnął Heyman od Proudhona, utopijnego socjalisty francuskiego, który zorganizował Bank Ludowy w Paryżu i spodziewał się, że tą drogą uda mu się usunąć zyski, które ciągnie kapitał z wymiany towarowej. Bank Proudhona miał być wielką spółdzielnią kredytową i zarazem instytucją emisyjną dla banknotów prywatnych. Bank ten miał pobierać opłatę tylko na pokrycie wydatków administracyjnych. Otóż Heyman myślał tę rozwinął, uważał bowiem, iż projekt może mieć powodzenie tylko w skali światowej. Działalność takiego banku, ograniczona do niewielkiego terytorjum, musi się zakończyć niepowodzeniem, jak bank Proudhona.

Projekt swój przedłożył w r. 1920 ówczesnemu ministrowi odbudowy gospodarczej w Niemczech, Walterowi Rathenauowi, był on również przedmiotem obrad konferencji finansowej w Genewie w r. 1922, nie znalazł tam jednak aprobaty, konferencja wolała ograniczyć się do omówienia zagadnienia współpracy banków emisyjnych jako drogi do odbudowy gospodarczej świata. Projektem tym zainteresowano się ponownie w związku ze zbliżającą się międzynarodową konferencją

Ekonomiczną w Genewie. Opublikowany pod-
awczy przez Heymana w „Berliner Tageblatt“
artykuł p. t. „Europabank“ przetłumaczony zo-
stał na wszystkie prawie języki świata. W r. 1928
podjął tę myśl bankier amerykański Morgan
i jego dziełem jest „Bank dla międzynarodo-
wych splat reparacyjnych i wojennych“,
odbiegający daleko od projektu Heymana.

Zdaniem Heymana bank reparacyjny jest
pewnym postępowaniem w stosunku do tego, co było
dotychczas, nie wierzy jednakowoż, by mógł on
spełnić oczekiwane po nim nadzieje opanowania
stale zmiennej konjunktury i spęgowania akumu-
lacji kapitału w gospodarstwie światowym. Spełnić
je mógłby tylko taki bank, który byłby w stanie
udzielać bezprocentowych kredytów, a więc
miał prawo wydawania banknotów między-
narodowych, które zastąpiłyby złoto jako narzędzie
międzynarodowej wymiany towarów.

Heyman uważa, iż dalsza ewolucja obecnego
banku wymaga, by już obecnie poddano go pod
kontrolę, a nawet władzę Ligi Narodów. Heyman
sądzi, iż w miarę jak coraz mniej będzie złota w
stosunku do rosnących potrzeb banków emisyjnych,
ograniczą one w drodze umowy ilość złota, wy-
maganego obecnie przy emisji banknotów.

J. B.

ZMARŁA PO PRZEBUDZENIU SIĘ Z LETARGU.

Wstrząsający wypadek wydarzył się ostatnio
w Hawannie na Kubie. Bogatemu tamtejszemu prze-
mysłowcowi zmarła nagle z niewytłumaczonej przy-
czyny córka, 16-letnia zaledwie Adalia. Gdy po
włożeniu ciała miano trumnę zabijać wśród głośniego
szlochu rodziny, stała się rzecz niezwykła: oto
„zmarła“, która w rzeczywistości zapadła w letarg,
obudziła się nagle i, uświadomiwszy sobie niebez-
pieczeństwo, jakie jej groziło, gdyby żywcem została
pochowana, ogarnięta została takim przestrawem,
że nie zdołałszy przyjąć całkowicie do przy-
tomności, zmarła na udar serca.

NAJSTARSZA PARA MAŁŻEŃSKA.

W naszych czasach, gdy już piąta rocznica słu-
bu jest zdarzeniem wyjątkowym i obchodzona jest
z namaszczeniem, mającym świadczyć o dostojnym
pięćdziesięciu letniej trwałości małżeństwa — wiadomości
o srebrnych lub złotych weselach czyta się niezmiernie
„bajki o żelaznym wilku“. Są jednak i dziś jeszcze,
zestawiając w dawnych obyczajach, pary małżeńskie,
które wzorem Filemona i Baucis liczą pozycie nie
na lata, lecz na dziesięciolecia.

Ostatnio właśnie taką, bezkonkurencyjną w dzi-
siejszych warunkach, parę małżeńską odkryto na
Węgrzech, w małej wiosce Werbic, która się dzięki
temu odrazu stała sławną. Małżonkowie owi noszą
słowiańskie nazwisko Filipowicz, ona ma poetycznie
brzmiałe imię Żywili, on zaś jest poprostu Dymitr.
Pobrali się — bagatelka — w roku 1839-ym, a więc
przed dziewięćdziesięciu laty. Oblubieniec stając na
ślubnym kobiercu miał lat 19-cie, oblubienica była
o trzy lata młodszą, dziś on liczy 109 lat, ona zaś
106. Czują się do dziś znakomicie, twierdzą jednak,
że teraz są „niewiele gorsze czasy“.

SPRZENIEWIERZYLI 3.600.000 DOLARÓW.

Przestępstwa, popełniane przez najrozmaitszych
aferyzistów w Stanach Zjednoczonych mają swoją
przeważnie amerykańską skalę i sięgają nieraz
bajonierskich sum. Po ostatnim katastrofalnym krachu
gieldowym w Nowym Yorku wyszło na jaw sporo
afier o wybitnie kryminalnym charakterze. Na plan
pierwszy wysunęła się afera kilku urzędników Unia
Industrial Banku w mieście Flint (stan Michigan).
Obracali oni pieniędzmi bankowemi, jak własnymi,
angażując się w hazardowe spekulacje giełdowe
i pragnąc w ten sposób dorobić się majątku. Uloko-
wali w ten sposób w różnych akcjach olbrzymią
kwotę 3.600.000 dolarów, które niemal całkowicie
stracili w czasie krachu giełdowego.

OKRĄGLE KARTY DO GRY.

zaczynają się obecnie rozpowszechniać w Ame-
ryce. Mają one tę wyższość nad dotychczasowymi
prostokątami, że te ostatnie szybko się niszczyły
wskutek zaginania rogów, karty zaś okrągłe są o
wiele trwalsze, a ponieważ mają dookoła oznaczenia,
więc łatwe są również do orientowania się i bardzo
wygodne w użyciu.

ŁODZIE RATUNKOWE DLA SAMOLOTÓW.

Wobec wzmożonego ruchu lotniczego między
kontynentem i Anglią, mimo zupełnego niemal bez-
pieczeństwa komunikacji powietrznej, utrzymujące
ruch na tych liniach przedsiębiorstwa utworzyły
w porcie Dover stałe pogotowie ratunkowe dla aero-
planów, wyposażone w wielką i bardzo szybką łódź
motorową, mogącą w każdej chwili pośpieszyć na
ratunek w wypadku katastrofy lub przymusowego
lądowania na wodzie któregoś aeroplanu. Rozmiarami
swemi, siłą motorów i osiągalną szybkością, łódź
ratunkowa pogotowia lotniczego przewyższa wszelkie
dotychczas budowane łodzie ratunkowe; długość
jej wynosi 23 metry, dwa silniki posiadają po 375 HP.
i może ona rozwinąć szybkość 18 węzłów na godzinę.

ZAKAZ UCZESZCZANIA MŁODZIEŻY NA WALKI BYKÓW.

Ostatnio w Hiszpanii wydany został dekret
królewski, wprowadzający surowy zakaz uczeszcza-
nia na walki byków młodzieży poniżej lat czternastu.
Zakaz ten spowodowany został interwencją przed-
stawicieli organizacji wychowawczych, którzy przed-
stawili królowi konieczność wydania zakazu uczeszcza-
nia na walki byków młodzieży do lat czternastu.

OBAWA PRZED WĘZAMI.

Obawa przed węzami, a raczej jakis nieprze-
zwyciężony, instynktowny wstręt do nich właściwy
jest nie tylko ludziom, ale i zwierzętom. Znany jest
fakt, że ptaki jakby zahypnotyzowane wpadają same
w paszczę czyhającego na nie grzechołnika. U czło-
wieka lęk ten ma swe źródło może w tem, że do
węza przywiązane są różne podania i przesady,
a u różnych ludów odgrywał on pewną rolę w ich
wierzeniach religijnych. Przytem kształt jego, nie-
podobny do kształtu żadnego innego zwierzęcia, nie-
samowita szybkość jego ruchów, oraz piorunujące
działanie jadu pogłębiają przepaść między węzami
a resztą stworzenia.

ZE SCENY DO KLASZTORU.

Znana i ciesząca się wielkim powodzeniem
artystka amerykańska Peggy Udell zupełnie niespod-
ziewanie dla otoczenia i licznych wielbicieli jej ta-
lentu, postanowiła zerwać z teatrem i schronić
w mury klasztorne. W wywiadzie dziennikarskim
popularna artystka oświadczyła: „Broadway jest
tylko blichtrzem. Niema tam ludzi szczerych. Zamiar
mój nie jest żadną mgłą zachcianką. Z dniem każdym
świat stawał się dla mnie coraz nieznośniejszym“. Peggy Udell
była dwukrotnie zamężną, widocznie
jednak ani scena, na której świeciła wiele tryumfów
ani pozycje małżeńskie nie dały jej warunków,
w których mogłaby się czuć szczęśliwą.

DLACZEGO LUTY JEST KRÓTKI?

Starorzyski kalendarz z przed roku 153 przed
nar. Chrystusa wyznaczał początek roku na wiosnę,
na porę budzenia się natury. Pierwszy miesiąc roku
nosił nazwę Marsa od nazwy opiekuńczego bóstwa
Rzymian, boga wojny, następny nazywał się April
(jak wykazują najnowsze badania, od nazwy Apollina,
boga światła), trzeci z rzędu Mai (od latyńskiego
boga Majusa, patrona rozwoju i wzrostu), czwarty
Junius od bogini Junony, następne miały liczby
porządkowe: Quintilis - piąty, Sextilis - szósty, Septem-
ber - siódmy, October - ósmy, November - dziewiąty,
December dziesiąty. (Dopiero z czasem nazwy Quintilis
i Sextilis zostały zmienione na Juliusa i Augustusa,
według nowych bóstw, stworzonych przez Rzymian:
Juliusa Cezara i jego następcy Oktawiana Augusta).

Ten starożytny (etruski) rok, składający się
z dziesięciu miesięcy, został bardzo wczesnie zrów-
nany w przybliżeniu z rokiem słonecznym przez
dodanie dwóch dalszych miesięcy, Januariusa (od
Janusa, staroitalskiego boga słońca czy por roku)
i Februariusa, czyli dosłownie miesiąca oczyszczenia
albo pokuty. W tym miesiącu, jako ostatnim miesiącu
roku, obchodzono święto pokuty i składano ofiary
oczyszczające, aby zacząć nowy rok bez skazy
starych win. W ten sposób wyjaśnia się, dlaczego
luty liczy najmniej dni. Jako ostatni musi się zada-
walać resztkami roku.

Jak się to więc stało, że ten tak dobrze uza-
sadniony wiosenny początek roku został przeniesiony
na początek zimy? Winę tego przewrotu ponosi
militaryzm. Jak już powiedziano, stało się to w roku
153 przed nar. Chrystusa. Właśnie wybuchło pow-
stanie w Hiszpanii, które przybrało bardzo niebez-
pieczne rozmiary i w Rzymie uznano za wskazane —
jak zwykle w poważnych chwilach — wysłać na
czele wojsk jednego z konsulów. Konsulowie, wy-
bieralni raz na rok, obejmowali urzędowanie z po-
czątkiem roku w marcu i jednocześnie stawali na
czele wojsk. Kampanja w dalekiej Hiszpanii przed-
stawiała pewne trudności, które niewątpliwie musiały
się już nastroczać niejednokrotnie przedtem. Znaną
jest rzeczą, że w starożytności prowadzono wojny
tylko w letnich miesiącach, podczas zimy zaś rozbi-
jano obóz i wojsko odpoczywało. Jeżeli rzymski
wódz chciał bez straty czasu uderzyć na nieprzy-
jaciela zaraz z wiosną, musiał się przedtem, w po-
przednich miesiącach przygotować. Konsul, który
obejmował swój urząd z początkiem roku w marcu,
przystępował do przygotowań wojennych ze znacz-
nym opóźnieniem. Ta okoliczność była przyczyną,
że początek roku, a z nim początek urzędowania
konsulów przesunięto o dwa miesiące wcześniej na
zimę, żeby im dać możność przygotowania się na
czas kampanji letniej i wyruszenia w pole zaraz
z początkiem wiosny.

A. B.

Ogłoszenie.

Komenda Powiatowa Przeposobienia Wojskowa
na powiat świecki poszukuje kandydatów na stano-
wiska instruktorów kontraktowych z ukończoną
szkołą podoficerską — za wynagrodzeniem do pomocy
w szkoleniu oddziałów p. w. Szkoły Doksztalającej
w Nowem.

Zgłoszenia proszę nadesłać do Komendy Powia-
towej P. W. w Świeciu — Starostwo.

Blizsze informacje udziela co piątek od godziny
19-tej do 20-tej w Szkole Doksztalającej w Nowem,
sierż. instruktor Kom. Pow. P. W.

Komendant Pow. Przysp. Wojsk.

na powiat Świecie

(—) Koprowiak, por.

DRUKI

WYKONUJE

W. WESOŁOWSKI.

Dot. legalizacji narzędzi mierniczych.

W myśl art. 12, 24 i 20 dekretu o miarach
z dnia 8. 2. 1919 r. (Dz. U. R. P. 1928 r. nr. 72
poz. 661) podaje do wiadomości plan, mający się
odbyć publicznych zbiórek legalizacyjnych w tut.
mieście na rok 1930. Oprócz niniejszego ogłoszenia
kierownik lotnego Urzędu Miar zawiadomi osobno
o tem w jakim dniu należy przedłożyć do legalizacji
narzędzia miernicze, znajdujące się na obszarze
danej gminy.

Legalizacja odbędzie się w Nowem w lokalu
p. Stasiewskiego od 9. X. do 31. X. 1930 r. dla
następujących gmin: Nowe, miasto, Nowe, dwór,
Kończycze, gmina, Morgi, gm., Mielitwo, obsz. dw.,
Mątawy, gm., Nowy Tryl, gm., Osiny, gm., Past-
wisko, gm., Piaski, gm., Rychlawa, gm., Twarda-Góra,
gm., Tryl, gm., Udzień, gm., Udzień, dwór, Gajewo,
gmina (dawn. Zabudownia-Zawada), Zdroje, gmina.

Nowe, dnia 28 lutego 1930 r.

Burmistrz.

Rozporządzenie

Policyjne Wojewody Pomorskiego z dnia
1 lutego 1930 r. w sprawie broni.

Na podstawie § 137 ustawy o ogólnym zarządzie
kraju z dnia 30 lipca 1883 r. i §§ 6, 12 i 15 ustawy
o administracji policji z dnia 11 marca 1850 r.
oraz za zgodą Izby Wojewódzkiej, rozporządza
co następuje:

§ 1.

Za krótką broń palną w rozumieniu § 5 roz-
porządzenia policyjnego z dnia 4 stycznia 1926 r.
w sprawie broni (Dz. U. Woj. Pom. Nr. 45 poz. 22)
uważa się także wszelkiego rodzaju pistolety nie
zawierające pocisków, lecz jedynie substancje osza-
lamiające, działające w ten sposób, że osoba zaata-
kowana może utracić przytomność i zostaje chwilowo
oślepią i ogłuszona.

Do kategorii broni, o której mowa w ustępie
pierwszym należą w szczególności pistolety „Knock
Out“ oraz wszelkie podobne odmiany broni.

§ 2.

Osoby, które posiadają podobną broń i zamie-
rzają ją nosić przy sobie, winny uzyskać kartę na
broń najdalej do 30 marca 1930 r. włącznie.

§ 3.

Winni przekroczenia niniejszego rozporządzenia
ulegają karze, przewidzianej w § 11 rozporządzenia
z 4 stycznia 1926 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr. 4/5
przez 22).

§ 4.

Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem
ogłoszenia.

Nowe, dnia 1. marca 1930 r.

Burmistrz.

Wydzierżawienie roli.

Magistrat miasta Nowego wydzierżawia w dniu
10 marca b. r. o godzinie 11-tej przed poł. w sali
Magistratu rolę (około 4 morgi), położoną przy
ul. Nowej, na przeciąg 3 lat submisyjnie.

Oferenci winni swe oferty złożyć w tutejszym
Magistracie do dnia 10 marca b. r. do godz. 10-tej
przed poł. z napisem „Oferta na rolę“.

Magistrat zastrzega sobie wolny wybór oferenta.
Nowe, dnia 26 lutego 1930 r.

Magistrat.

Klub Kręglarzy „Dobry Rzut“

urządza w niedzielę, dnia 9-go marca 1930 r.
o godzinie 4 po poł. w lokalu p. Pawlikowskiego

Kręglowanie o premje

i prosi Szanowne Obywatelstwo o łaskawe
poparcie.

Zarząd.

Bacność!

Z powodu odejścia mej żony Lidzi Golubiewskiej
zamieszkałej w Pieniążkowie, pochodząca z domu
Rohde, Mała Grabowo pow. Kwidzyn, nie odpowia-
dam od dnia 27 lutego 1930 r. za długi, które żona
zrobiła i to w formie pieniężnej lub produktach.

Jan Golubiewski

Pieniążkowo, poczta Smętowo, pow. Gniew.

Pan Franciszek Strippentow nie miał nic wspól-
nego, co się tyczy przewłaszczenia mej nieruchomości.

W. Golinski.

Struny, podstawki i kółki

na skrzypce oraz kolofonie
poleca

W. Wesółowski, Nowe.

NASZ DODATEK ILUSTROWANY

NIEDZIELA, 9 MARCA 1930 r

Chłuba piśmiennictwa polskiego — na wywczasach w Zakopanem

*Kornel Makuszyński — wchodząca gwiazda
narciarstwa polskiego —*

FOT. W. HARUSZYŃSKI-ZAKOPANE

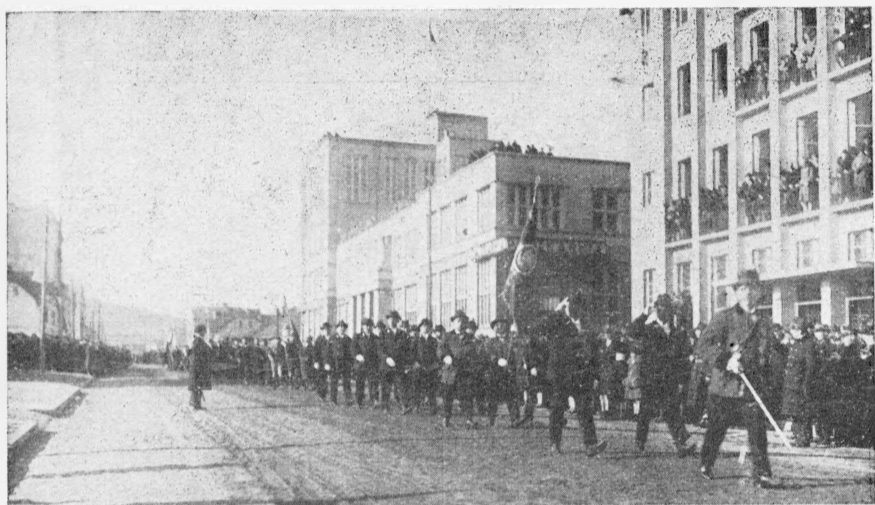
Wielka akademja morska w Gdyni

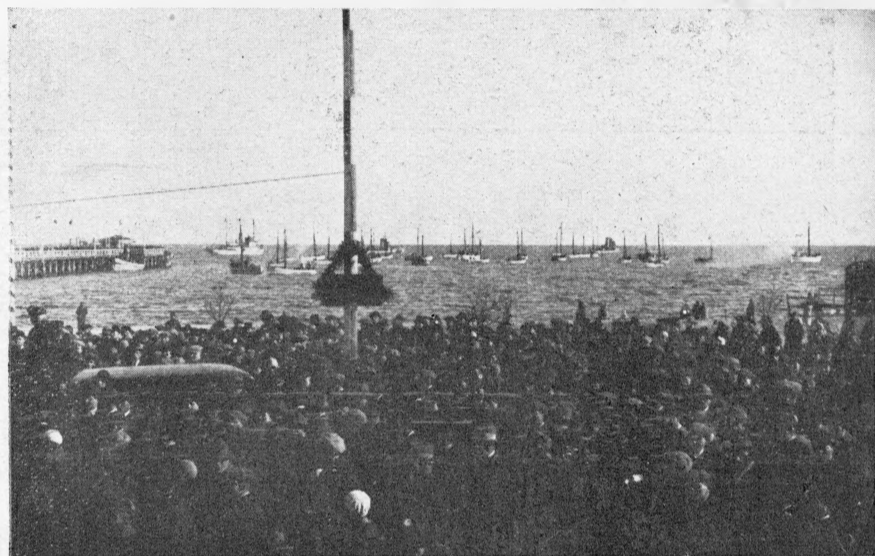
Przyjazd ks. biskupa chełmińskiego Dominika.

Ks. Biskup w otoczeniu duchowieństwa.

Fragment z defilady.

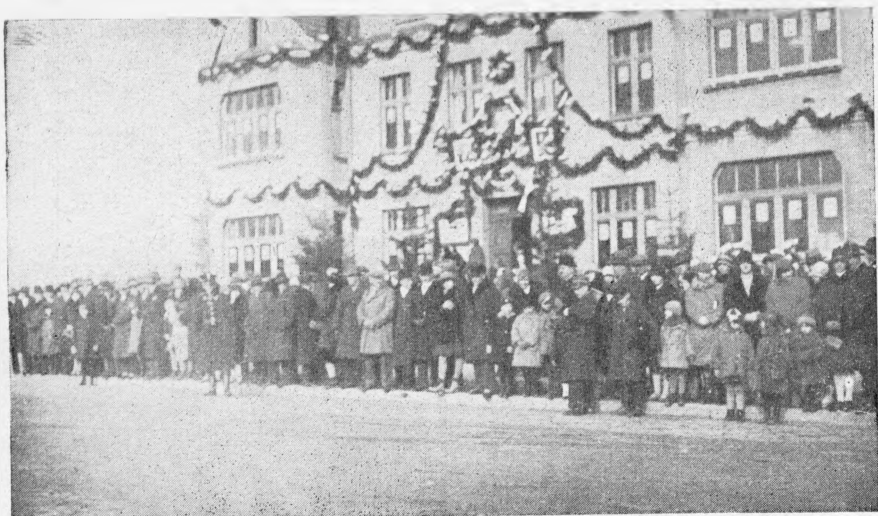
Nad morzem odbyła się wspaniała akademja, gdzie zebrały się liczne tłumy.

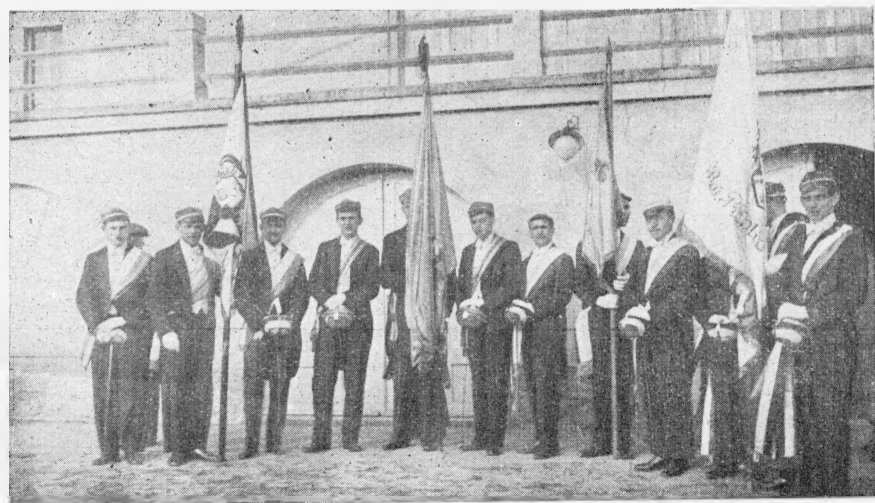
W akademji brał udział, jako przedstawiciel p. Prezydenta Rzeczypospolitej, p. min. Kwiatkowski.

Gen. Haller robi przegląd wojsk i towarzysztw.

Gmach Komisarjatu P. P., pięknie udekorowany.

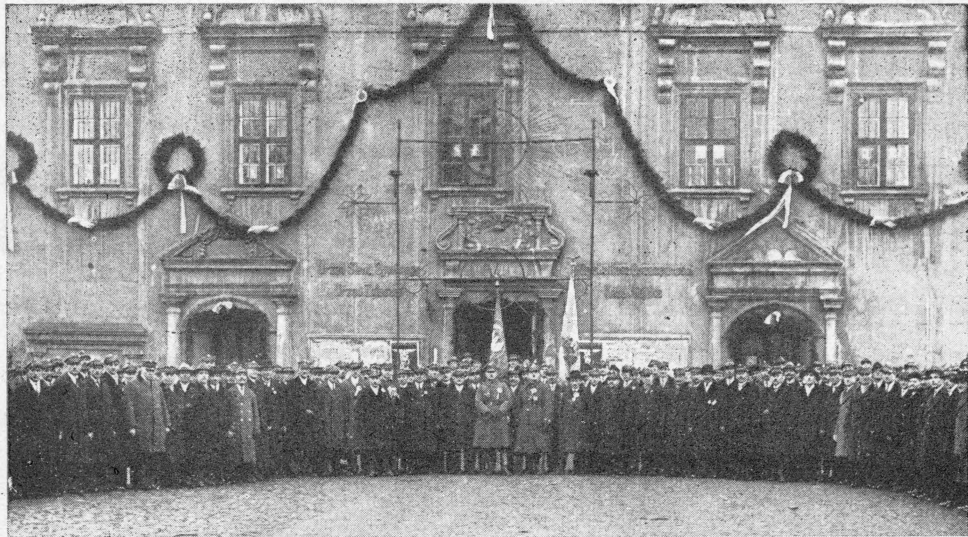

W uroczystości wzięły udział 4 korporacje ze sztandarami studentów politechniki gdańskiej.

„**PRZEGLĄD KOBIECY**” jest obecnie najpopularniejszym i najbardziej ozdobnym polskim miesięcznikiem, poświęconym kobiecie i aktualnym jej życiu. Bezkonkurencyjny **dział MODY**. W każdym numerze ponad 150 najnowszych paryskich modeli. Barwny i bogaty **dział literacko-opisowy** porusza cały szereg aktualnych zagadnień, dotyczących życia kobiety i rodziny. „Przegląd Kobiecy” — to wręcz niezbędna lektura każdej kulturalnej kobiety. „Przegląd Kobiecy” można przenieść do wszystkich urzędach pocztowych **Replitej Polskiej**. Redakcja i Administracja: **Warszawa, Długa 45**. Zędujcie bezpłatnych numerów okazowych.

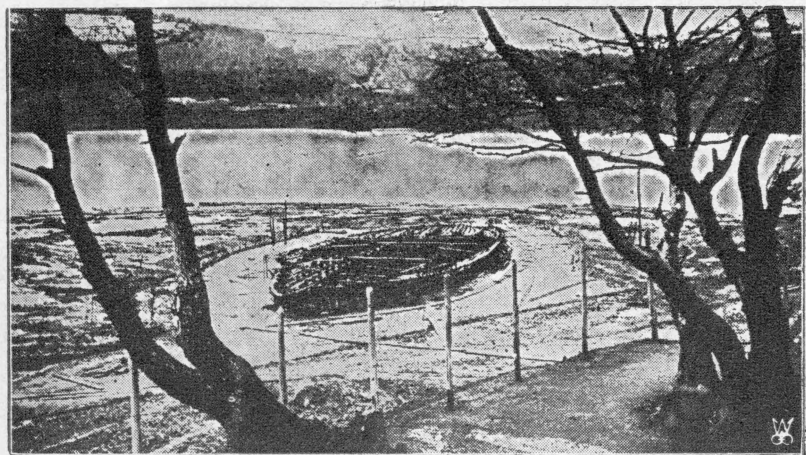
Chauteemps, który stworzył gabinet francuski, został obalony po kilku dniach przez opozycję.

Tow. Powstańców i Wojaków w Chełmnie, liczące 780 członków, po defiladzie w dniu 10-lecia przyłączenia Pomorza do Polski (16.11.30) przed ratuszem w Chełmnie (Pomorze).

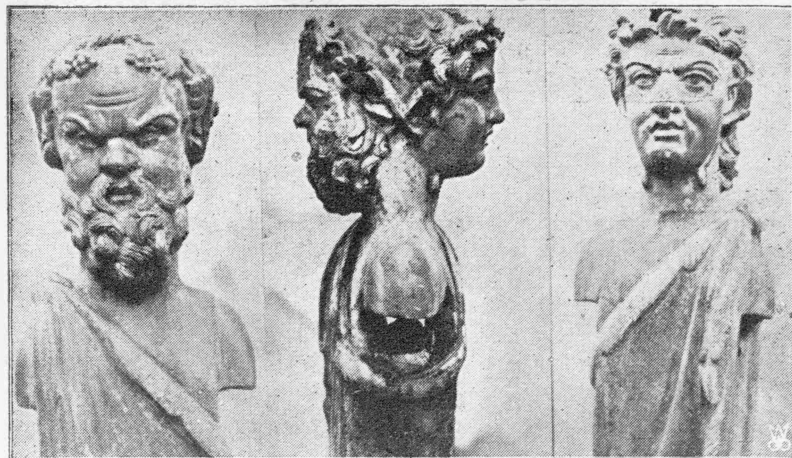

Ignacy Dygas, znakomity śpiewak, obchodził w b. miesiącu 25-lecie pracy scenicznej.

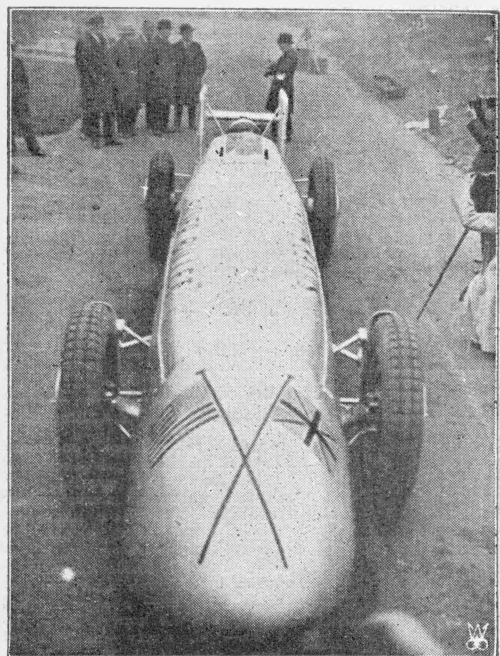
Galera Kaliguli, zatopiona 2000 lat temu. Znalaziono w niej różne dzieła sztuki.

Posągi Hermesa, jednometrowej wysokości, znalezione w galerze.

Pierwsza od lewej stoi pani Hoover, małżonka prezydenta St. Zjednocz. A. P., która przed niedawnym czasem otrzymała promocję doktorską „honoris causa” na uniwersytecie Swarthmore.

SAMOCHÓD KAYE DONA

Widok z góry olbrzymiego samochodu. Koszt maszyny wynosił 20000 f. szterlingów. Domniemana szybkość tego kolosa — 450 klm. na godzinę.

Jugosławia zamiast Królestwa Serbów, Horwatów i Słoweńców

Widok Biagrodu od strony rzeki Sawy.

Z WYSTAWY PSÓW W LONDYNIE

Rosyjski chart „Cail Boy” został odznaczony 1-szą nagrodą.

W nowozrealizowanym przez Tadeusza Chrzanowskiego filmie p. t. „Sztab kapitan Gubaniew” rolę chłopki gra piękna Hanka Sajówna.

W wystawionym w stolicy nowym filmie polskim „Mascotte” debiutuje z powodzeniem Ina Adrjan, zwana „polską Gretą Garbo”.

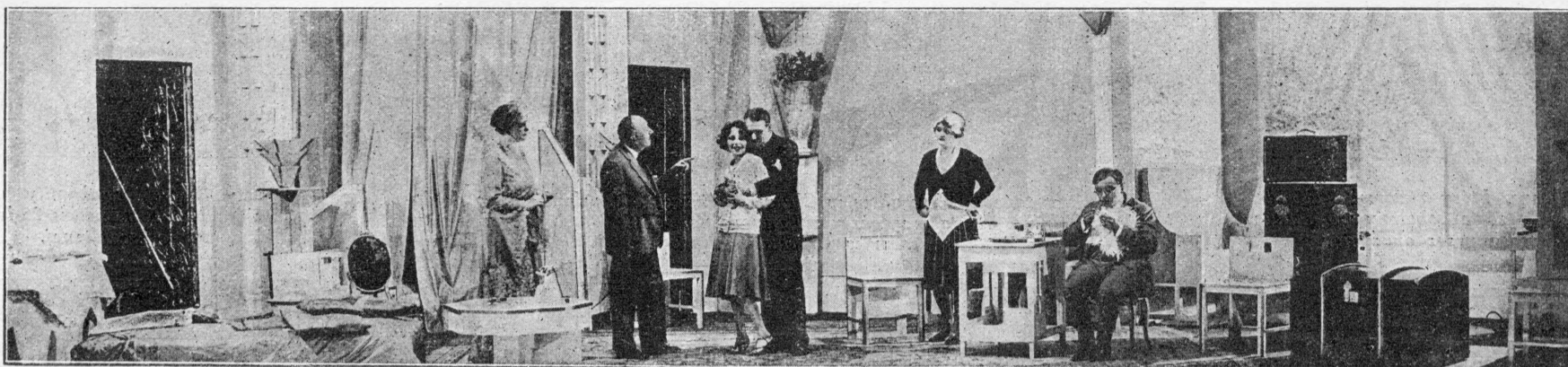
Rama

Mleczna Margaryna

Schicht

w każdej kuchni rzecz jedyna

„Mąż naszej pani” w Teatrze Letnim. Scena aktu III: Rotter-Jarnińska, Jarszewski, Leszczyńska, Łuszczewski i Kurnakowicz.

WARSZAWA
Kredytowa 1.

U nas lekka zima, a na Florydzie milionerzy amerykańscy wypoczywają na plaży. Urodziwe girls'y urozmaicają im ten wypoczynek tańcem z dynią.

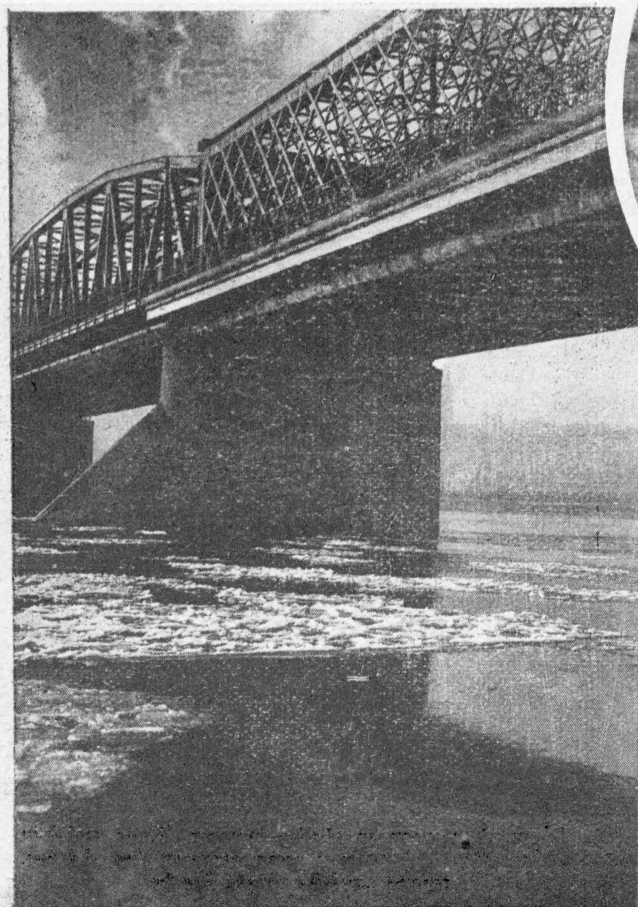

Igraszki z wilkiem: dwaj znani aktorzy filmowi — K. Rogers i J. Hall tak spędzają czas na plaży.

W warszawskim ogrodzie Saskim dzieciarnia wygrzewa się na słońcu.

W Paryżu również ani krztu śniegu. Kra na Wiśle.

„Najbardziej dystygnowana dama świata” — markiza Anna d'Angelo di Bartolino. Tytuł ten zdobyła piękna markiza na kilku konkursach we Francji.

KAMIENI ŻÓLCIOWE — CHOROBY WĄTROBY
CHOROBY PRZEMIANY MATERJI

LECZĄ ZIOŁA

CHOLEKINAZA
H. NIEMOJEWSKIEGO

OBJAWY KAMIENI ŻÓLCIOWYCH:

początkowo: Ból w bokach i dołku podsercowym (gdzie schodzą się żebra). Pobołowania w wątrobie, skłonność do obstrukcji. Język obłożony. Odbywanie gazami, gorycz i niesmak w ustach. Wzdęcia i burczenie w kiszki. Bóle i zawroty głowy. Podczas ataków: w dołku i wątrobie silny ból, który się rozchodzi ku stroni tylniej — w pasie — krzyżu — sięga aż do łopatek. Wzdęcia brzucha, rozszadanie żeber, parcie na kiszki stołcową. Niekiedy wymioty żółcią, zimne poty, żółtaczka.

Blizsze szczegóły kuracji w broszurze Dr. med. T. Niemojewskiego. Do nabycia w Laboratorium fizj. chemicznym „CHOLEKINAZA”. Warszawa, ul. Nowy Świat 3. (za prowincję wysyłka pocztą), oraz w aptekach i składach aptecznych. Żądać należy w nowym opakowaniu wraz z broszurką. Cena pud. Żł. 3.

Nowość! Zegarek z wiecznym szkłem za złotych 5.42 (zam. 25 —)

wysył. za zaliczen pocztowem. Zegarek nikiel. b. elegancki, wyregulowany do minuty, chód dzwiczny, znanej marki „CHRONOMETRE” z 10-cio letnią gwarancją 2 szt. 10.50, 4 szt. 20.80, lepszy gal. fantazyjne po zł. 6.85 8 —, 11 — i 15.00 Zegarki ze świec. cyferbl. lub z nowego franc. złota 8 —, 10 — i 14 — zł Kryty ankier z 3-ma kopert. 14 —, 17 — i 20 — zł. Kryty ankier z now. franc. złota 16.80, 20 — i 25 — zł. Na rękę 9 —, 12 — i 15 — zł. Dewiski z nowego franc. złota zł. 1.50, 2.50 4 — i 6 —. Fabryczny Skład Zegarków M. POZNAŃSKI, Warszawa, Nowy-Świat 12. P. T.